

פרש זכור, פורים (5)

כח עמלק להשכיח מאיתנו את ה'

תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח (דברים כה. יט)

כתב בספר "תשואות חן": כתוב בתוספות בשם השר מקוצי: פעם אחת בא אליו אליהו הנביא בחלום, וגילה לו, שעיקר הדבר שתופס בו היצר הרע את האדם הוא השכחה! כי אלולי השכחה היה כל האדם מתלהב לבבו לעבודת ה' יתברך, על ידי זכירתו מאשר עבר עליו מיום הולדו, ואשר נעשו עמו פלאי פלאות, אשר כח מי יוכל לספר, דאילו פינו מלא שירה כים ולשונינו כהמון גליו... אין אנחנו מספיקים להודות ולהלל על כל הניסים והנפלאות שעושה עמנו בכל עת ובכל שעה, אך השכחה גורמת לנו לשכוח הכל, ועל כן אין אדם נזהר להקפיד להכיר טובה לבוראו ולא לעבור על רצונו יתברך. כתבו המפרשים שזהו הרמז בכתוב "תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח", תמחה את זכר עמלק, כח הסטרא אחרא, אשר מכניסה שכחה בלב האדם, ולא תשכח את הטובות שעשה לך ה'.

ספר "אוצרות התורה פורים"

משנכנס אדר מרבנים בשמחה, שמחת פורים היא התחדשות

והנה עומק הענין של פורים הוא כוח ההתחדשות, והוא מקור השמחה המיוחדת של הזמן. עם ישראל חטאו בכל מיני חטאים ונענשו בכל צורת העונשים. ובהיותם בשושן חטאו בהשתתפות בסעודתו של אחשוורוש, ומפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע נגזרה עליהם גזירה נוראה, להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים. עלינו להבין שהגזירה נחתמה בשמים ובב"ד של מעלה נפסק שאין זכות קיום לעם ישראל. אין זה עוד כשלון שמגיע עליו עונש. השתתפותם בסעודת אחשוורוש וההנאה משותפות עם רשעים, היא התנתקות מהקשר אל השי"ת ואל הקדושה. כלל ישראל ח"ו קבעו את עצמם כחלק מן הרשעים וע"ז נגזרה עליהם, ונחתמה מיתה של השמדה לכלל ישראל.

הנס של פורים הוא תחיית המתים. אין כאן כשלון המצריך ומאפשר תיקון, שהרי הקלקול חייב כליה. המשך הקיום של כלל ישראל היה חידוש בבחינת "ועם נברא יהלל י-ה", החידוש הוא בריאה חדשה. עם ישראל חדש, וממילא מתן תורה חדש, והיינו "קיימו וקיבלו", קיימו מה שקיבלו כבר. הכוח העצום של ההתחדשות הפורצת גבולות ושוברת מוסכמות, התגלה והתברר בנס של פורים. משמגיע החודש אשר נהפך מיגון לשמחה, ממיתה לחיים, פורצת ומתרבה השמחה לאין גבול. משנכנס אדם והגיעו ימי פורים, שמח כלל ישראל את שמחת ההתחדשות.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "פורים"

ויהי בימי אַחַשְׁוֶרֶשׁ (א.א.)

בגמרא (מגילה י:) אמרו ש "ויהי" הוא לשון צער, ואילו "והיה", לשון שמחה. מדוע, מפני ש "ויהי" לשון עתיד, אותם נמהרים, שרוצים להשביע רצונם ולהפיק משאלתם, שועטים אל העתיד בעינים עיוורות, סופם צער ומפח נפש. ואילו "והיה" לשון עבר, אלו ששוקלים צעדיהם על סמך ידיעותיהם המוקדמות וניסיון העבר, סופם הצלחה ושמחה.

רבי יעקב גלינסקי זצ"ל בספרו "והגדת, מגילת אסתר"

חור פֶּרֶס וְתַכְלֶת אַחוּז בְּתַכְלִי בּוּץ וְאַרְגָּמָן עַל גְּלִילֵי כֶסֶף וְעִמּוּדֵי שֵׁשׁ מְטוֹת זָהָב וְכֶסֶף עַל רִצְפַּת בְּהַט וְשֵׁשׁ וְדָר וְסִתְרָת (א.ו.)

אומר הגאון מוילנא: אחשוורוש פעל כפי שהיצר הרע פועל כנגד האדם. הוא אינו מושך אליו בבת אחת, אלא בהדרגות, צעד אחד צעד. כן אומנותו של היצר הרע, היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה, והולך ועובד (שבת קה:). יצר הרע אומר לאברך כולל: מה עם הפרנסה?, ואין הכוונה, חלילה לדירת פאר, אלא רק לפרנסה המוכרחת... "מִשְׁתָּה שְׂבָעַת יָמִים" (א.ה), כלומר לך לעבוד בימות השבוע. עתה לאחר שיש פרנסה, ברוך ה', מה עם וילונות? כלומר: "חור פֶּרֶס וְתַכְלֶת"... ולאחר הוילונות, מה עם המטות של הילדים? "מְטוֹת זָהָב וְכֶסֶף". ולאחר מכן צריכים להתאים את ההריטים לרצפה, "רִצְפַּת בְּהַט וְשֵׁשׁ" וכך פרש האברך מן הלימוד, והשקיע עצמו בעסקים ובמסחר, "וְדָר וְסִתְרָת" כך פעל גם אחשוורוש, צעד אחר צעד: בואו תחילה למשתה הנערך בהכשר למהדרין, ולאחר מכן נוציא את כלי המקדש ובגדי כהונה. ומתוך האור "מגילת אסתר"

רמז נפלא במגילה: יש גבול לעושי רשעה.

וְהִשְׁתַּחֲוֶה כְּדָת אֵין אֵינֶס פִּי כֵן יִסְדֵּי הַמֶּלֶךְ עַל כָּל רַב בֵּיתוֹ לַעֲשׂוֹת כְּרָצוֹן אִישׁ וְאִישׁ (א.ח.)

הקשה האדמו"ר ה"שר שלום" מבעלזא: הלא אמרו חז"ל (מגילה יב.): מאי כדת? אמר רבי חנן משום רבי מאיר: כדת של תורה, מה דת של תורה אכילה מרובה משתיה, אף סעודתו של אותו רשע אכילה מרובה משתיה, ובפשטותם הדברים תמוהים עד למאוד: מה היה לו לאחשוורוש הרשע, לעשות משתה כדת של תורה? ועוד יש להקשות: איך אמרו: כרצון איש ואיש, והיינו כרצון מרדכי והמן, הלא בודאי רצונו של מרדכי הצדיק היה ההיפך הגמור מרצון המן הרשע, וכיצד יתכן בכלל לעשות כרצון שניהם גם יחד? אלא אמר הרבי מבעלזא, יש לבאר דברי חז"ל באופן אחר: ידוע בכל מקום שבו נאמר "המלך" במגילה, הכוונה למלכו של עולם, ואנו נוסיף ונפרש שאותו שתיה שהוזכרה כאן,

הלכה: חיוב הנשים בשמיעת פרשת זכור ולהוציא ס"ת בשבילן.

כתב השו"ע (או"ח סי' תרפה ס"ז) י"א שפרשת זכור וכו' חייבים לקראם מדאורייתא. בפסקי תשובות (אות ה) כתוב: כתב בספר החינוך (מצוה תר"ג): ונוהגת מצוה זו בכל מקום ובכל זמן בזכרים, כי להם לעשות המלחמה ונקמת האויב, ולא בנשים עכ"ל. ומנהג קדום בכמה קהילות לקרוא במיוחד עבור נשים בזמן שיכולין לבוא לבית הכנסת, ונכון שיהיו בבית הכנסת עשרה אנשים, כי לדעת המחבר, קריאת זכור שחיובה מה"ת עיקרו בעשרה. ויש שכתבו שבמקום שאין מנהג לקרוא במיוחד לנשים נכון לא לחדש לנהוג כן כי יש בזה חשש דטלטול ס"ת שלא לצורך. פסקי תשובות חלק ו'

פתגם: חבר שופע ידידות, ימנע ממך את הבדידות
ספר "שמחה"

חקירה: מגילה: הקריאה בלילה והקריאה ביום הם שני חיובים נפרדים, או חיוב אחד (צפנת פענח כללי התורה והמצוות ח"ב ד"ה לילה ויום) ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אש ומים:הגאון רבי מרדכי בנט נשאל פעם ע"י הקיסר פרנץ יוזף: מה פשר הדברים שנאמרו התלמוד שלכם: הרואה קדירה בחלום, סימן לשלום. וכי מה ענין קדירה לשלום? השיב לו רבי מרדכי: בוא וראה, אש ומים הם שני הפכים הנלחמים זה בזה ולעולם אין שלום בניהם. בכל זאת יש דרך אחת להשלים בין האש למים: כשאתה שם קדירה עם מים על גבי האש, אזי האש מוסיפה לבעור והמים לא יוכלו לכבותה. הרי לך קשר מובהק בין קדירה לשלום.

ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף קל)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'זות בת אליו, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, פייגא אולגה בת ברנה זרע של קיימא לרינה בת זהרה אנריאט. לעילוי נשמת: גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, רפאל שלמה בן אסתר.

כוונתו להשתתף העולם, וכך יתבארו המאמרים "והשתיה כדת של תורה" כך: השתתף העולם היתה על יסוד התורה, כי התורה היא יסוד העולם, ובכל זאת נתן הקב"ה את זכות הבחירה לכל באי עולם, "ואין אונס" על האדם שיתנהג על פי תורה, כי הבחירה נמצאת בידו. זו כוונת הפסוק "כי כן יסד המלך", מלכו של עולם, שתהיה הבחירה ביד האדם "לעשות כרצון איש ואיש", כרצון מרדכי שבחר בטוב, או כרצון המן שבחר ברע. ומכל מקום, סיים הרבי ואמר, למרות שהבחירה ניתנה לאדם בין לטוב ובין לרע, בכל זאת הציב הקב"ה גבולות לרשעים, שלא יוכלו לעשות רע בלי גבול, וכמו כן גם ליכולתו של הצדיק יש גבול שממנו והלאה אין בן אדם יכול לפעול ולעשות. ולכן "איש ואיש" בגימטריא שני פעמים ש-ד-י, שהקב"ה אומר לעושי רשע שלא ישחיתו יותר. ספר "כמוצא שלל רב" פורים

ושתי התגלגלה בפרה שסירבה לחרוש בשבת
לְהִבִּיא אֶת וְשִׁתִּי הַמֶּלֶכָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּכֶתֶר מַלְכוּת
לְהִרְאוֹת הָעַמִּים וְהַשָּׂרִים אֶת יָפֶיהָ (א.י.א.)
ידוע ומפורסם המעשה, על אותו יהודי שהיתה פרה חורשת, לימים ירד מנכסיו ונאלץ למכור את פרתו לגוי. יצא הגוי עם הפרה לשדה ביום ראשון וחרשה, וכן ביום שני ובשאר ימי השבוע. כאשר הגיעה שבת, יצא עימה הגוי כהרגלו לשדה, אך הפרה רבצה תחת העול וסירבה לחרוש. החל הגוי להכותו, אך הפרה סירבה לקום מרובצה. הלך הגוי אל היהודי ואמר לו: בא וקח פרתך, כי מסרבת היא לחרוש. הבין היהודי את המתרחש ואמר לגוי: בוא עימי ואראך כיצד הפרה חורשת כדרכה. התכופף היהודי ולחש באוזני פרתו לשעבר: פרה, פרה, פעם כשהיית ברשותי היית חורשת בימי החול ובשבת היית נחה, עכשיו שגרמו עוונותי ואת ברשות גוי, בבקשה ממך עמדי וחרשי, ומיד עמדה וחרשה. עמד הגוי משתאה ואמר ליהודי: איני מניח לך עד שתאמר לי מה לחשת באוזנה, שהרי אני נתייגעתי בה והכיתי אותה ולא עמדה. סיפר לו היהודי מה אמר לפרה. נגעו הדברים ללבו של הגוי ואמר: אם פרה שאין לה לא שיחה ולא דעת הכירה את בוראה, אני שייצורני יוצרי בדמותו ונתן בי דעת, איני הולך ומכיר את בוראי? מיד התגייר והלך וזכה לתורה והיו קוראים שמו יוחנן בן תורתו, ועד עכשיו רבותינו אומרים הלכה בשמו. (פסיקתא רבתי, פרשה יד ד"ה ילמדנו רבותינו). אותה פרה, אמר הרמ"ע מפאנו, היתה גלגול של ושתי, שהעבדה את בנות ישראל בשבת (מגילה יב:), והגוי שהתגייר היה גלגול של אחשוורוש, ובכך היה תיקונם.

ספר "כמוצא שלל רב" פורים בשם ספר "גלגול נשמות"

